

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 44zzzv ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.).

Konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1707), zwanego dalej „rozporządzeniem”, wynika ze zmian wprowadzonych do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900), na mocy ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw (obecnie ustawa oczekuje na rozpatrzenie przez Senat RP – druk senacki nr 1080), zwanej dalej „ustawą z dnia 28 lipca 2023 r.”, która wprowadza do systemu oświaty nowy rodzaj placówki, tj. branżowe centrum umiejętności, umożliwiające uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych (art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w brzmieniu nadanym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r.).

Branżowe centra umiejętności, podobnie jak centra kształcenia zawodowego i placówki kształcenia ustawicznego, o których mowa art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, będą mogły pełnić funkcję ośrodków egzaminacyjnych dla przeprowadzania części pisemnej i części praktycznej egzaminu zawodowego, natomiast nie będą pełniły funkcji ośrodka egzaminacyjnego dla egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie. Ponadto branżowe centra umiejętności nie będą mogły prowadzić kwalifikacyjnych kursów zawodowych, których uczestnicy po ukończeniu kursu również przystępują do egzaminu zawodowego. Egzamin zawodowy (odpowiednio część pisemna lub część praktyczna) będzie mógł być przeprowadzany w branżowych centrach umiejętności gdy:

- 1) uczeń odbywa praktyczną naukę zawodu i absolwent odbywał praktyczną naukę zawodu w branżowym centrum umiejętności;
- 2) ze względu na uzasadnioną sytuację – uczeń, absolwent lub osoba, która ukończyła kwalifikacyjny kurs zawodowy będą przystępować do egzaminu zawodowego w innym miejscu niż:
 - a) szkoła, do której uczęszcza uczeń albo którą ukończył absolwent,

b) w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy lub w miejscu wskazanym przez ten podmiot

– czyli w miejscu wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej (w tym m.in. w branżowym centrum umiejętności), gdyż uczeń i absolwent zgodnie z § 6 rozporządzenia (ze względu na likwidację w szkole kształcenia w danym zawodzie, likwidację albo przekształcenie szkoły lub likwidację podmiotu prowadzącego kwalifikacyjny kurs zawodowy) złożyli deklarację do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej;

3) osoba dorosła, która ukończyła praktyczną naukę zawodu dorosłych lub przyuczenie do pracy dorosłych, oraz osoba przystępująca do egzaminu eksternistycznego zawodowego przystępują do egzaminu zawodowego w miejscu wskazanym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej (tj. w szkole, placówce kształcenia ustawicznego, centrum kształcenia zawodowego lub branżowym centrum umiejętności, u pracodawcy lub w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy), gdyż osoby te zgodnie z § 6 rozporządzenia złożyły deklarację do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej.

Większość dotychczasowych przepisów rozporządzenia dotyczących organizacji i przeprowadzania egzaminu zawodowego odnoszących się do centrum (przez które obecnie rozumie się wyłącznie centrum kształcenia zawodowego) będzie miało zastosowanie także do branżowych centrów umiejętności, zatem w § 1 w pkt 1 projektu rozporządzenia (dot. § 2 pkt 9 rozporządzenia) przewiduje się zmianę stosowanego w rozporządzeniu skrótu „centrum” w ten sposób, że ilekroć w dalszych przepisach rozporządzenia będzie mowa o centrum, to należy przez to rozumieć zarówno centrum kształcenia zawodowego, jak i branżowe centrum umiejętności.

Jednakże mając na uwadze, że branżowe centra umiejętności nie będą prowadziły kwalifikacyjnych kursów zawodowych to odpowiednie przepisy rozporządzenia wymagają zmiany polegającej na zastąpieniu określenia „centrum” określeniem „centrum kształcenia ustawicznego”, tj. w:

- 1) § 23 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia (§ 1 pkt 4 projektu rozporządzenia) dotyczącym składu zespołu nadzorującego przebieg części pisemnej egzaminu zawodowego powołanego w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy;
- 2) § 42 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia (§ 1 pkt 5 projektu rozporządzenia) dotyczącym składu zespołu nadzorującego przebieg części praktycznej egzaminu zawodowego, której jedynym

rezultatem końcowym wykonania zadania lub zadań egzaminacyjnych jest dokumentacja, w podmiocie prowadzącym kwalifikacyjny kurs zawodowy;

- 3) § 55 ust. 1 i 2 rozporządzenia (§ 1 pkt 6 projektu rozporządzenia) dotyczących przekazywania informacji o wynikach egzaminu zawodowego, o której mowa w art. 44zzzo ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, certyfikatów kwalifikacji zawodowej lub dyplomów zawodowych.

Przewiduje się, że pierwsze branżowe centra umiejętności powstaną w roku szkolnym 2023/2024, a egzamin zawodowy, po uzyskaniu upoważnienia wydanego przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, będzie mógł być w nich przeprowadzany począwszy od roku szkolnego 2024/2025.

Ponadto, projekt rozporządzenia przewiduje uchylenie § 19 rozporządzenia dotyczącego losowego wybierania zadań w części pisemnej egzaminu zawodowego w wyniku przeniesienia tej normy do ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, na mocy art. 3 pkt 17 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. (§ 1 pkt 3 projektu rozporządzenia).

Jednocześnie, w wyniku wprowadzenia ustawą z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700 oraz z 2023 r. poz. 289) nowego typu placówki, tj. okręgowego ośrodka wychowawczego, przepis § 7 ust. 4 oraz § 63 ust. 4 rozporządzenia został uzupełniony o okręgowe ośrodki wychowawcze (§ 1 pkt 2 i 7 projektu rozporządzenia). Oznacza to, że opinię o specyficznych trudnościach w uczeniu się, o której mowa w art. 44zzzf ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, w przypadku ucznia lub absolwenta szkoły w okręgowym ośrodku wychowawczym będzie mógł wydać psycholog zatrudniony w tym ośrodku (obecnie rozporządzenie reguluje wyłącznie sytuację ucznia i absolwenta szkoły w zakładzie poprawczym, zakładzie karnym i areszcie śledczym). Umożliwia się zatem uczniom i absolwentom szkół w okręgowych ośrodkach wychowawczych, przystępującym do egzaminu zawodowego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie, uzyskanie opinii o specyficznych trudnościach w uczeniu się, a co za tym idzie przystąpienie do egzaminu w warunkach dostosowanych do potrzeb edukacyjnych zdającego oraz możliwości psychofizycznych wynikających z rodzaju tych trudności.

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, tj. równocześnie z wejściem w życie zmian w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przewidzianych w procedowanej obecnie ustawie z dnia 28 lipca 2023 r. Wejście w życie projektowanego rozporządzenia w terminie niezapewniającym czternastodniowej *vacatio legis* jest podyktowane koniecznością uwzględnienia w rozporządzeniu Ministra Edukacji

Narodowej z dnia 28 sierpnia 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu zawodowego oraz egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie rozwiązań stanowiących konsekwencję ww. zmian w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, które – zgodnie z art. 38 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. – mają wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) w uzasadnionych przypadkach akty normatywne mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym. Proponowane rozwiązanie dotyczące terminu wejścia w życie projektowanego rozporządzenia z dniem następującym po dniu ogłoszenia jest dopuszczalne z punktu widzenia zasad demokratycznego państwa prawnego i uzasadnione interesem adresatów zawartych w nim norm prawnych.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2023 r. poz. 221, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r. poz. 283) należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.